

Bc. Zita Skořepová: Akulturační strategie v hudebních sebe prezentacích cizinců v ČR .
Diplomová práce, Katedra obecné antropologie, FHS UK Praha, Praha 2012.
Oponentský posudek

V své diplomové práci se Zita Skořepová zaměřila na studium hudebních aktivit cizinců dlouhodobě žijících v České republice. Zajímalo ji, jakou hudbu poukazující na různé etnicity je možné v Praze, resp. v Čechách slyšet, při jakých příležitostech a s jakým záměrem jsou tyto aktivity provozovány. Její výzkum probíhal s menší přestávkou po dobu tří let, přičemž v průběhu tohoto dlouhodobého terénního výzkumu zúžila svou pozornost na ty, kdo jsou aktivními hudebníky a ve vlastním podání interpretují původní nebo převzaté skladby. Svou práci řadí do oblasti hudební antropologie, resp. etnomuzikologie, kdy předmětem zkoumání je hudební kultura, tj. vedle znějící podoby hudby se předmětem zkoumání stává také chování hudebníků a posluchačů v kontextu celé události a podstatným rysem je konceptualizace tématu. Stěžejní technikou sběru dat se stala metoda (zúčastněného) pozorování událostí, na nichž zkoumaní hudebníci vystupují, doplněná o polostrukturované rozhovory.

Práce je rozdělená do dvou stěžejních celků: osahuje teoretickou a empirickou část. Počátečním nástrojem ke kvalitativní analýze bylo chápání vystoupení hudebníků jako sebe prezentace charakterizované Ervingem Hoffmanem (*The Presentation of Self in Everyday Life*) jako navenek projevovaná identita. V obsáhlé teoretické části autorka obratně pracuje s literaturou a volí vhodné postupy a úvahy související s tématem a zaměřuje se zejména na otázky identity, etnické identity a akulturační strategie. Akulturaci definuje v souladu s psychologem Johnem W. Berryem jakožto proces individuální psychologické adaptace, kterou uplatňují jednotlivci i skupiny – prostřednictvím jednání svých příslušníků – ocitnuvší se v odlišném kulturním prostředí. Vychází z jeho typologie tzv. strategií akulturace, kterou v modifikované podobě účelně využívá k interpretaci sledovaných hudebních výstupů.

Empirická část je rozdělena na základě akulturačních strategií do čtyř celků - kapitol, které nesou osobitý název vystihující vždy danou strategii, přičemž krajní póly tvoří efektní hudební fúze a hudba neviditelných enkláv ztotožněných s integrací na straně jedné a separací na straně druhé. Mezi těmito póly pak leží projevy, které se jeví jako marginalizace anebo zdánlivá integrace. Při práci s daty autorka postupuje systematicky a každou kapitolu uvádí tzv. momentkou z jedné konkrétní akce, následují bližší informace o hudebnících a analýza navštívené události se závěrečnou interpretací získaných skutečností. Do textu jsou také účelně zakomponovány odkazy na ukázky videozáznamů v DVD příloze.

Obě stěžejní části práce pak tvoří vzájemně vyvážený celek, kdy organické propojení teoretických východisek se získanými daty tvoří koncepčně ukotvený obraz sledované skutečnosti, v němž lze nalézt mnohé odpovědi na otázky nastolené v úvodu práce.

Vzhledem k tomu, že autorka si klade mnohem více otázek, než je možné při takto koncipovaném výzkumu zodpovědět, zbývá ještě řada takových, jejichž řešení zůstává jen naznačeno. Za úvahu stojí například otázka, zda je možné při tak širokém spektru sledovaných skupin odhadnout míru asimilace či akulturace ve srovnání s tím, co je vnímáno jako „původní“. S tím souvisí také užívaný pojem „autenticita“ ponechávaný autorkou zpravidla v uvozovkách. Uvědomuje si zřejmě, že i tento pojem je přinejmenším stejně „rizikový“ jako identita, nicméně v textu už nevěnuje takovou pozornost jeho vymezení a s konceptem autenticity dále nepracuje.

Za zvážení stojí také otázka validizace některých dat. Data získaná např. formou úvodní momentky (snapshot), která je pořízena vždy pouze z jedné návštěvy události by zřejmě ve srovnání s několika dalšími momentkami akce stejného druhu, mohla významně přispět k potvrzení některých nejasných skutečností. Ukázalo by se například, zda zapojení účastníků události do tance se děje v důsledku nějakých specifických pohnutek apod.

Práci lze ale v každém případě hodnotit jako vyzrálou a koncepčně ujasněnou, zodpovědně je tu nakládáno s daty, která jsou zpracována do vypovídajících celků, přehledně strukturovaný a čtivý text naruší jen občasný překlep.

Práci vřele doporučuji k obhajobě.

V Praze, dne 18. 6. 2012

doc.Mgr. Daniela Stavělová,CSc.